

- kommentar-/debattredaktør Jon Magne Lund
- [debatt@vl.no](mailto:debatt@vl.no)
- ring: debattleder Johannes Morken: 22 310 394
- post: Vårt Land, pb.1180, sentrum, 0107 Oslo
- [verdidebatt.no](http://verdidebatt.no)

# verdidebatt



«I etterkant bør vi kanskje få en prinsipiell debatt om hvordan vi skal definere tilregnelighetsbegrepet»

Sigurd Ormbostad,  
psykologspesialist

## Betenkelig diagnosestrid

Nå synes pressgrupper, med ulike agendaer, også å ville påvirke rettvesenet gjennom et voldsomt mediekjør.



Sigurd Ormbostad

• Psykologspesialist



Diagnosen skal ikke kunne frata Anders Behring Breivik ansvar for sine handlinger, mener prost Trond Bakkevig. Vårt Land 11.01.2012

### RETTSPSYKIATRI

Prost Trond Bakkevig hevder (Vårt Land 11.01) at Nürnberg-domstolen ville «vært lammet dersom den hadde tenkt slik rettspsykiaterne gjør i tilfellet Behring Breivik». Og «Osama bin Laden ville vært plassert under tvungent psykisk helsevern». Med andre ord: Hvis Torgeir Husby og Synne Sørheim hadde hatt rollen som rettspsykiatere i Nürnberg, ville nazipampene blitt erklært utilregnelige. Høyreekstremister av i dag ville vel også lide samme skjebne.

**Drøyt.** Dette synes jeg er nok så drøyt. Det er nærliggende å tenke, generelt, at nazipampene led av personlighetsforstyrrelser, vedv inn i en fanatisk ideologi; det samme vil en nok kunne si om bin Laden. Men jeg kan umulig tenke meg at norsk rettspsykiatri erklærer mennesker med personlighetsforstyrrelser for utilregnelige, enda mindre mennesker med en forskrudd ideologi. Rettspsykiaterne må kunne påvise et sykdomsbilde som går ut over dette.

Vi bør i utgangspunktet gå ut i fra at to så erfarne psykiatere som Sørheim og Husby har gjort et ordentlig arbeid ut i fra de retningslinjer som gjelder for rettspsykiatrien. Så kan vi mislike eller like resultatet. Selv ble jeg også overrasket over psykia-

nær psykiatere og psykologer går ut med diagnostiske vurderinger; det synes jeg er fagetisk nokså betenkelig.

**Pressgrupper.** Nå synes pressgrupper, med ulike agendaer, også å ville påvirke rettvesenet gjennom et voldsomt mediekjør. Ikke desto mindre viktig er det at rettvesenet holder hodet kaldt og følger egne prinsipper. Så får domstolen gi den endelige dom.

I etterkant bør vi kanskje få en prinsipiell debatt om hvordan vi skal definere tilregnelighetsbegrepet. Kanskje bør det få et snevrere innhold, hvor utilregnelighet går på mer akutte tilstander, så som omfattende realitetssammenbrudd, akutt forvirring og tap av affektkontroll.

«Selv ble jeg også overrasket over psykiaternes konklusjon. Men det kan ikke falle meg inn, særlig ikke i media, å hevde at den er gal»

ternes konklusjon. Men det kan ikke falle meg inn, særlig ikke i media, å hevde at den er gal. En ting er at Bakkevig og andre legfolk på området bærer sine vurderinger til torgs. Verre blir det

FØLG VERDIDEBATT!

Nytt fra debattforumet:  
• [@verdidebatt](https://twitter.com/verdidebatt)

### Ikke tause om Afghanistan

Torgeir Larsen (Ap)  
• Statssekretær UD

Tausheten om krisen i Afghanistan må brytes, skriver biskop Erling Pettersen (Vårt Land 11.01.), med henvisning til norske medier og politikere. Mediene får svare for seg, men norske myndigheter har i hvert fall ikke vært tause om saken. Tvert om.

Vi har lagt stor vekt på å stimulere til offentlig debatt om det norske Afghanistan-engasjementet gjennom bredt anlagte redegjørelser i Stortinget, kronikker og deltakelse i ulike debatter, både i og utenfor Oslo. Ett eksempel: I fjor høst avholdt utenriksministerens sikkerhetspolitiske utvalg en sikkerhetspolitisk konferanse sammen med UDs Refleks-prosjekt under overskriften «Ti år i Afghanistan – hva nå?». Målet var nettopp å stille de spørsmålene biskop Pettersen peker på: Hva har vi i Norge og Vesten oppnådd i løpet av de årene vi har deltatt i Afghanistan-konflikten? Hva har vi lært? Spørsmålene er alt for viktige til å bli dysset ned. Derfor har vi heller ikke vært tause.

## Kamp mot sosial dumping

Hanne Bjurstrøm  
• Arbeidsminister (Ap)

### EUROFLYKTNINGER

Vårt Land etterlyser (leder 09.01.) sterkere reaksjoner fra meg på at norske arbeidsgivere utnytter «euroflyktninger». Lederartikkelen hevder at arbeidsgiverne underbetaler og misbruker arbeidsledige og fattige arbeidsimmigranter fra det sørlige Europa, og at dette kan spre seg til behandlingen av norske arbeidstakere.

Jeg deler absolutt bekymringene, og derfor er arbeidet mot sosial dumping avgjørende for å bevare den norske velferdsmodellen.

**Ryddig.** Regjeringen arbeider kontinuerlig for å holde ryddige og ordnede arbeidsforhold i ar-

beidslivet. Arbeidsinnvandrere skal jobbe under de samme reglene som norske arbeidstakere. Ikke bare fordi alle skal ha rett til trygge og gode lønns- og arbeidsforhold, men også fordi alle som driver seriøst og ordentlig, ikke skal bli utkonkurrert.

Regjeringen har lansert to handlingsplaner mot sosial dumping, i 2006 og 2009. De iverksatte tiltakene er nylig evaluert.

Hovedkonklusjonen er at handlingsplanene fungerer positivt. Vi har store utfordringer, men Fafo sier i sin evaluering at tilstanden hadde vært mye dårligere uten tiltakene.

Arbeidstilsynet er blitt vesentlig styrket og bruker mye tid og ressurser for å bidra til at alle arbeidstakere som jobber i Norge, skal ha gode lønns- og arbeidsvilkår.



**Urolige hjemland.** De såkalte «euroflyktningene» kommer til Norge for å søke arbeid fordi det er stor arbeidsledighet og økonomisk uro i deres hjemland. Grunnpilaren i EØS-avtalen er et fritt arbeidsmarked i Europa. Mennesker som kommer fra Sør-Europa for å søke

arbeid skal være velkomne. Men de kommer på egen hånd og er avhengige av at næringslivet har jobb å tilby dem, slik mange polske arbeidsinnvandrere har lyktes i å etablere seg og bidratt til økonomisk vekst i Norge.

Arbeidsinnvandrere som ikke har rett til ledighetstrygd, må i

utgangspunktet greie seg selv økonomisk.

I visse situasjoner kan det ytes nødhjelp fra det offentlige, og frivillige organisasjoner stiller gjerne opp og tilbyr hjelp til de som trenger det, slik Robin Hood-huset er et godt eksempel på.

– Arbeidet mot sosial dumping er avgjørende for å bevare den norske velferdsmodellen, skriver arbeidsminister Hanne Bjurstrøm. Bildet er fra en demonstrasjon i Oslo 1. mai 2005. Foto: Berit Keilen/Scanpix